

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ВНПЗ «Дніпровський
гуманітарний університет»

Олег КИРИЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

магістр

(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)

Спеціальність

С4 Психологія

(шифр і назва)

Освітня програма

«Психологія»

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Наказ від 24.04.2025 № 32-02

Статус навчальної дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання:

українська

Дніпро – 2025

Психосоціальна реабілітація та інтеграція // Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 18 с.

РОЗРОБНИК(-И):

Салюк М.А., доцент кафедри психології, к.психол.н.

Гарець Н.О., старший викладач

Розглянуто на засіданні кафедри психології протокол від 19.08.2025 № 1.

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом п'ять років. 29.08.2025, протокол №13.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психосоціальна реабілітація та інтеграція» є ознайомити здобувачів освіти з напрямками психологічної реабілітації та особливостями організації психологічної допомоги; методами і прийомами необхідними для вирішення практичних завдань психологічної реабілітаційної роботи; сприяти розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх практичних психологів, їхньої подальшої самоосвіти.

Завдання курсу: створити у здобувачів освіти цілісне уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми; забезпечити тісний взаємозв'язок теоретичного та практичного курсів навчання; сприяти формуванню у студентів навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги; розвивати психологічну компетентність в області соціальної адаптації людини.

Курс спрямований на формування в магістрантів наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти програми психологічної реабілітації людини.

СК12. Здатність надавати оперативну психологічну допомогу та використовувати методи психологічного захисту людини в умовах надзвичайних ситуацій.

СК13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), проводити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР15. Керувати людськими ресурсами, робочими процесами та поведінкою фахівців у складних і екстремальних професійних ситуаціях.

ПР16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни складаються із вивчення таких дисциплін, як: «Загальна психологія»; «Практична психологія»; «Диференційна психологія»; «Психодіагностика»; «Основи психокорекції».

Форми проведення занять: Очно або/та дистанційно за допомогою освітньої платформи Moodle та платформи для проведення відеоконференцій ZOOM. Проведення лекцій, практичних робіт та семінарських занять.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, мета та завдання реабілітаційної допомоги.

Предмет, мета та завдання реабілітаційної допомоги. Поняття „психологічна реабілітація”. Специфіка реабілітаційної допомоги у практичній діяльності психолога. Поняття „самореабілітація” та її значення для діяльності практичного психолога. Умови та прийоми здійснення само реабілітації.

Тема 2. Кризові стани та деструктивна життєва організація як предмет психологічної реабілітації.

Поняття „психологічна криза”, „кризовий період”, „кризовий стан”, „кризова життєва ситуація”. Стадії та типи кризи. Чинники виникнення кризового стану. Типи ставлення до кризової ситуації. Поняття „деструктивна життєва організація”. Чинники виникнення деструктивної життєвої організації. Рівні деструктивної життєвої організації та її наслідки.

Тема 3. Особливості реабілітаційної допомоги клієнту у стані гострого горя.

Поняття „горе”, стадії горя, стан гострого горя. Основні чинники виникнення стану гострого горя. Типи переживання горя. Можливості психологічної реабілітації клієнтів у стані гострого горя.

Тема 4. Особливості психологічної реабілітації негативних наслідків розлучення

Сім'я як системна функціональна одиниця. Чинники непорозумінь у сім'ї та їх наслідки. Психологічна характеристика розлученої сім'ї. Переживання втрати при розлученні. Вплив факту розлучення на кожного члена сім'ї. Можливості психологічної реабілітації наслідків розлучення. Сімейна кризова терапія.

Тема 5. Особливості психологічної реабілітаційної допомоги потерпілим від насильства.

Поняття „насильство”, його види, причини та наслідки. Психологія осіб, що зазнали насильства. Виявлення та діагностування дітей, що постраждали від сексуального насильства. Особливості реабілітаційної допомоги потерпілим від фізичного насильства. Особливості реабілітаційної допомоги потерпілим від психологічного насильства. Особливості реабілітаційної допомоги потерпілим від сексуального насильства.

Тема 6. Особливості психологічної реабілітаційної допомоги підліткам з суїцидальною поведінкою.

Соціально-демографічні особливості суїцидальної поведінки. Психологічний контекст суїцидальної поведінки. Особистісні передумови суїцидальної поведінки. Ознаки наявності суїцидального наміру. Психодіагностика схильності до суїцидальної поведінки. Профілактика і корекція суїцидальних намірів. Особливості реабілітаційної допомоги підліткам, що знаходяться у стані суїцидального розладу.

Тема 7. Профілактика та особливості психологічної реабілітації адитивної поведінки

Поняття „адикція” та „адитивна поведінка”. Причини виникнення адитивної поведінки. Поняття „співузалежнення”. Вплив психоактивних речовин на організм людини. Прийоми та засоби реабілітації тютюно- та алкозалежних. Наркотична залежність та можливості її психологічної реабілітації

Тема 8. Профілактика та особливості психологічної реабілітації негативних наслідків ранніх статевих стосунків.

Робота у підгрупах – розбір та аналіз випадків запитів підлітків стосовно негативних наслідків статевих стосунків. Дискусія – аналіз існуючих міфів стосовно статевого життя, вагітності та венеричних захворювань.

Методи навчання. Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи та жанри.

1. Під час викладання навчального матеріалу:

- ✓ словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
- ✓ наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- ✓ практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання:

- ✓ методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- ✓ методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- ✓ методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- ✓ бінарні (поєднання теоретичного, наочного практичного...) методи

навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- ✓ індуктивно-дедукційні,

- ✓ репродуктивні,
- ✓ прагматичні,
- ✓ дослідницькі,
- ✓ проблемні тощо

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі семестрового контролю в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. З навчальної дисципліни «Теорія та практика психологічного консультування» передбачено:

- для денної форми навчання – залік;
- для заочної форми навчання – залік.

ПОЛІТИКА КУРСУ, КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Політикою курсу «Психосоціальна реабілітація та інтеграція» є надання можливості здобувачам вищої освіти отримувати необхідні знання у повному обсязі (визначено рішенням кафедри та відображено у навчально-методичному комплексі із зазначеної дисципліни).

Для здобувачів вищої освіти очної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба або академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдання на самостійну підготовку або завдання поточного та підсумкового контролю.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, то він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами вищої освіти контрольних заходів урегульовані процедурами університету.

Поточний контроль проводиться викладачами на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, – так і студентами – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування.

Для навчальної дисципліни «Психосоціальна реабілітація та інтеграція» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

- Залік;
- Реферати;
- Есе;
- Письмові роботи.

Критерії оцінювання рівня знань за видами навчальної роботи здобувачів визначені кафедрою психології та знайшли своє відображення у «Стандарті організації та критеріїв оцінювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін, що закріплені за кафедрою психології». Зі змістом документу можна ознайомитися на сайті Університету в розділі «Силабуси навчальних дисциплін/ Магістр / 053 Психологія» або за посиланням: <https://surl.li/fdotxa> або за QR-кодом.

За дотримання студентом політики академічної доброчесності під час виконання поставлених завдань кафедрою може бути прийняте рішення про надання здобувачу вищої освіти додаткових балів у період підсумкового контролю.

Схема формування оцінки. Розподіл балів за різними формами контролю для навчальної дисциплін.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна та індивідуальна робота	
≤ 40	≤ 20	
≤ 60		≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤ 100		
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна та індивідуальна робота	
≤ 20	≤ 40	
≤ 60		≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤ 100		

Політика доброчесності: Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики

добро́чесності. Дотримання академічної добро́чесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: *при вивченні дисципліни застосовується мультимедійне обладнання; графічні засоби; технічні засоби: звуко- і відеозаписи тощо.*

Програмне забезпечення: Платформа Moodle, Zoom, PowerPoint, Microsoft Excel, Microsoft Word.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації) Додаток 2.

Додаток 1.1.

до Робочої програми з навчальної дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Тетяна АЛФЬОРОВА**ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ****ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ**

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

магістр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність

С4 Психологія

(шифр і назва)

на 2025/2026 навчальний рік

Форма навчання

ДЕННА

Обсяг

3,0кредити ЄКТС, (**90** годин)

Курс

перший

Групи

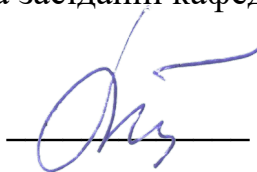
ПМ-25

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	Предмет, мета та завдання реабілітаційної психології	10	4	2	2		6
2	Кризові стани та деструктивна життєва організація як предмет психологічної реабілітації	12	4	2	2		8
3	Особливості реабілітаційної допомоги клієнту у стані гострого горя	12	4	2		2	8
4	Особливості психологічної реабілітації негативних наслідків розлучення	12	4	2		2	8
5	Особливості психологічної реабілітаційної допомоги потерпілим від насильства	12	4	2		2	8
6	Особливості психологічної реабілітаційної допомоги підліткам з суїцидальною поведінкою	12	4	2		2	8
7	Профілактика та особливості психологічної реабілітації адиктивної поведінки	10	4	2	2		6

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
8	Профілактика та особливості психологічної реабілітації негативних наслідків ранніх статевих стосунків	10	4	2	2		6
	Разом за семестр	90	32	16	8	8	58

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології, 19.08.2025 № 1.

Завідувач кафедри

Людмила ПРИСНЯКОВА

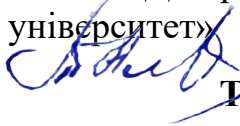
Додаток 1.2.

до Робочої програми з навчальної дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Тетяна АЛФЬОРОВА**ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ****ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ**

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

магістр

Спеціальність

С4 Психологія

(назва ступеня вищої освіти)

(шифр і назва)

на 2025/2026 навчальний рік

Форма навчання

заочна

Обсяг

3,0

кредити ЄКТС, (

90

годин)

Курс

перший

Групи

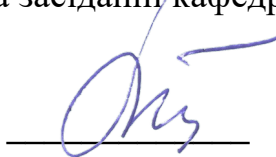
ПМЗ-25

№ теми згідно з РПНП	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	Предмет, мета та завдання реабілітаційної психології	10	2	2			8
2	Кризові стани та деструктивна життєва організація як предмет психологічної реабілітації	12	2	2			10
3	Особливості реабілітаційної допомоги клієнту у стані гострого горя	12	4	2	2		8
4	Особливості психологічної реабілітації негативних наслідків розлучення	12					12
5	Особливості психологічної реабілітаційної допомоги потерпілим від насильства	12					12
6	Особливості психологічної реабілітаційної допомоги підліткам з суїцидальною поведінкою	12	4	2	2		8
7	Профілактика та особливості психологічної реабілітації адиктивної поведінки	10					10

№ теми згідно з РПН П	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
8	Профілактика та особливості психологічної реабілітації негативних наслідків ранніх статевих стосунків	10					10
	Разом за семестр	90	12	8	4		78

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології, 19.08.2025 № 1.

Завідувач кафедри

Людмила ПРИСНЯКОВА

Додаток 2
до Робочої програми з навчальної
дисципліни

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ

	(назва навчальної дисципліни)	
Освітній ступінь	магістр	Спеціальність
	(назва ступеня вищої освіти)	С4 Психологія
		(шифр і назва)

на 2025/2026 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Європейська соціальна хартія від 18 жовтня 1961 року.
2. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959р.
3. Конвенція ООН про права дитини від 2.09. 1990 р.
4. Закон України „Про охорону дитинства” від 26.04.2001 р.
5. Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
6. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (№ 2801-XII від 19.11.1992 р.)
7. Постанова Кабінету Міністрів України 1993-11-03 №896 «Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»))»
8. Положення про психологічну службу системи освіти України (03.05.99, № 127 у новій редакції наказу МОН України від 02.07.2009 №616).
9. Лист МОН України «Щодо планування діяльності, ведення документації і звітності усіх ланок психологічної служби системи освіти України» (27.08.2000 № 1/9 – 352).
10. Про затвердження Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів (№ 691 від 19.10.2001).
11. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України (наказ МОН України від 20.04 2001р. №330).
12. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей» (30.10.2018 № 1/9-656)

Підручники:

1. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.
2. Риженко М. Ю. Психологія ризику : підручник. Київ ; Центр навчальної літератури, 2019.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Дуб Віра. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / Віра Дуб. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
3. Пророк Н., Запорожець О., Креймеєр Д. та інші. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ: Наука, 2018. 236 с.
4. Романишин А.М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів : Академія сухопутних військ, 2020. 121 с.
5. Савенкова І.І. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник. Миколаїв : Іліон, 2021. 220 с.
6. Савенкова І.І. Нейропсихологія: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ, 2021. 220 с.
7. Савенкова І.І. Патопсихологія: навч.-метод. посібник. 2-е видання. Миколаїв: МНУ, 2020. 220 с.
8. Агапова І. П. Психологія прийняття рішень : навч. посіб.: Київ : Каравела, 2018.
9. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості : навч. посіб. Вінниця: «Нілан-ЛТД», 2015. С. 8-35.
10. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. К. : Четверта хвиля, 2004. 256 с.
11. Коваль І. С., Шибрук О. В. Методичні рекомендації на тему: «Телефонне консультування як екстрена психологічна допомога». Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Львів. 2014 р. 29 с.
12. Магдісюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
13. Панок В. Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування : навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф.

Андрєєва / за заг. ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с.

14. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. / Уклад. О. Ю. Овчаренко. К. : Університет «Україна», 2023. 266 с

15. Федоренко Р. П., Шкарлатюк К. І. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології : навч.посіб. для студ. вищ. навч. закл. III - IV рівнів акредитації. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 199 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов. К. : МП Леся, 2019. 483 с.

2. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування перебігу захворювань у психосоматичних хворих: Монографія. К.: КУ ім. Б.Грінченка, 2019. 220 с.

Інші джерела:

1. Тесленко Ю., М'якінькова Л., Тесленко М. Особливості ранньої реабілітації пацієнтів з гострим інфарктом міокарду. *Світ Медицини та Біології*. №4 (78), 2021 рік, С. 011-015.

2. Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування представників екстремальних професій: теорія, методологія, практика: монографія. Х.: НУЦЗУ, 2017. 315 с.

3. Бондзик Д. Психологічні концепції ризику та ризикованої поведінки. *Scientific Bulletin of Kherson State University Series Psychological Sciences*. 2025. 56-63 с.

4. Гусєв А. І. Толерантність до невизначеності як чинник розвитку ідентичності особистості : дис. ...канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2009. 233 с.

5. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях: Педагогічна думка, 2016. 219 с.

6. Кощинець В. В., Галич М. Ю. Особливості надання екстреної психологічної допомоги за різних психофізіологічних реакцій особи. *Ūridiĉna psihologiâ*. 2020. № 2 (27). с. 54-60.

7. Лазос Г. Професійні ризики в роботі психолога з постраждалими внаслідок травматичних подій. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2015. (2), 68-75.

8. Лісова О. С. Психологія суїцидальної поведінки Чернівці : АНТ Лтд, 2004. 233 с.

9. Макаревич О.П. Психологія регуляції поведінки особистості у складних ситуаціях; К.: Оріяни, 2001. 223 с.

10. Мельник Ю. В. Психологічна характеристика ситуації невизначеності в життєвому просторі особистості. ГАБІТУС. Загальна психологія. Історія психології. Вип.21. 2021. с. 83-87.

11. Пашко Т., Гліченко О. Телефонне консультування : Пам'ятка для працівників на місцях / за ред. В. Чернобровкіної ; Нац. ун-т «КиєвоМогилянська академія». Київ : НаУКМА, 2023. 16 с.

Інтернет-ресурси:

1. Гершанов О. Основи роботи з травмою. URL: <https://rm.coe.int/osnovu-raboty-z-travmoi-ukr/1680a035d8>

2. Кризове психологічне консультування в умовах війни. Серія лекцій від М. Шкробута, 2024 р. URL: <https://christian-psychology.org.ua/kryzove-psyhologichne-konsultuvannya-v-umovah-vijny-seriya-lekczij/>

3. Перша психологічна допомога: онлайн-курс URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-psychological-aid/>

4. <https://stud.com.ua>

5. <https://pidruchniki.com>

6. psylib.org.ua › books › plato01

7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua>

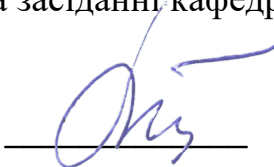
8. Пошукова система Google Академія - <http://scholar.google.com>

9. Сайт «Научная сеть» - <http://www.nature.ru/>

10. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології, 19.08.2025 № 1.

Завідувач кафедри

Людмила ПРИСНЯКОВА

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

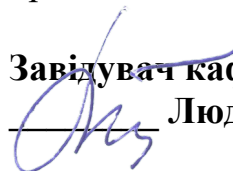
**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ

(назва навчальної дисципліни)			
Освітній ступінь	магістр	Спеціальність	С4 Психологія
	(назва ступеня вищої освіти)		(шифр і назва)
Освітня програма	«Психологія»		
	(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)		
	наказ від 24.04.2025 № 32-02		
Форма навчання	денна		
	(денна/заочна)		
	у 2025/2026 навчальному році		

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні кафедри психології
протокол від 19.08.2025 №1

Завідувач кафедри

 Людмила ПРИСНЯКОВА

Дніпро – 2025

Психосоціальна реабілітація та інтеграція // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання. – Дніпро: ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. – ____ с.

РОЗРОБНИК(-И):

Гарець Н. О., старший викладач кафедри психології

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ И ЗАДАЧІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Семінарське заняття №1 – 2 год.

План

Модель триступеневої профілактики Каплана.

1. Основні поняття, що вживаються в області психологічної реабілітації.
2. Правові основи реабілітації.
3. Правові основи у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів.
4. Система медичної, соціальної та педагогічної реабілітації.

***Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:**
реабілітація, психосоціальна реабілітація, психологічна реабілітація, соціальний захист.*

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

Визначте теоретичні особливості однієї із тем у вигляді доповіді з презентацією.

1. Система професійної реабілітації.
2. Система шкільної реабілітації.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

Наведіть кейси з таких питань, як:

1. Види психологічної реабілітації.
2. Самореабілітація.
3. Поняття психосоціальної інтеграції

ТЕМА 2. МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Семінарське заняття №2 – 2 год.

План

1. Біопсихосоціальна модель реабілітації проти медичної моделі обмеження інвалідності.
2. Особливості мультидисциплінарної реабілітаційної команди.
3. Вимоги до психолога, який працює в реабілітаційній мультифункціональній бригаді.
4. Професійна етика в діяльності реабілітаційного психолога.

***Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:**
біопсихосоціальна модель, медична модель, професійна етика.*

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

Визначте теоретичні особливості однієї із тем у вигляді доповіді з презентацією.

1. Психодинамічний напрям психотерапії.
2. Гуманістичний напрям психотерапії.
3. Когнітивно-поведінкові моделі терапії.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Складіть перелік етичних принципів роботи психолога.

ТЕМА 3. ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Семінарське заняття №3– 2 год.

План

1. Особливості побудови реабілітаційної програми.
2. Фази реабілітаційного процесу.
3. Основні принципи виконання програми реабілітації та етапи визначення реабілітаційної програми.
4. Принципи реабілітації.
5. Особливості складання реабілітаційної програми.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: реабілітаційна програма, фази реабілітаційного процесу.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

- підготувати термінологічний словник до теми та питань до обговорення:

1. Реабілітаційний процес та його фази.
2. Основні принципи виконання програми реабілітації та етапи визначення реабілітаційної програми (проведення реабілітаційно-експертної діагностики; використання МКФ у формулюванні реабілітаційного діагнозу; передбачення реабілітаційного прогнозу; визначення заходів, технічних засобів реабілітації та послуг).

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Вікові особливості та їх врахування при плануванні реабілітаційного процесу. 2. Види реабілітаційних програм та умови їх проведення. - опрацювати запропоновану літературу щодо використання МКФ у формулюванні реабілітаційного діагнозу у інтернетсередовищі за покликанням: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/30000/1/Лекція%201_МКФ.pdf). та систематизувати матеріал у вигляді конспекту. - створити програму психологічної реабілітації (будь-яка ситуація на вибір)

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПСИХОЛОГА

Семінарське заняття №4 – 2 год.

План

1. Особливості організації роботи психолога в реабілітаційних центрах (відділеннях) психіатричної служби.
2. Основні підходи до організації медико-психологічної допомоги.
3. Функції реабілітаційного психолога.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
реабілітаційний центр, медико-психологічна допомога.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

- підготувати термінологічний словник до теми та питань до обговорення:

1. Психодіагностичні інструменти для проведення скринінгу і психологічної діагностики постраждалих від психотравмівних ситуацій.

2. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб (безпеки, зацікавленості, мінімізації травми, відповідальності, конфіденційності, професіоналізму та професійної відповідальності, достатнього мінімуму, чіткого розуміння меж професійної компетентності).

3. Класифікація психологічних методик, що застосовуються у реабілітології.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

- опрацювати літературу та систематизуйте прочитане у вигляді конспекту за запропонованим планом:

1. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб.

2. Що таке скринінгове дослідження?

3. Перелічіть та схарактеризуйте методики, які можуть бути застосовані в психодіагностиці осіб, що пережили травмівну подію.

4. У чому особливості посткризової психологічної діагностики дітей різних вікових категорій?

- виконати завдання: Які б проєктивні методики ви включили до психодіагностичних засобів дослідження постраждалих осіб? Обґрунтуйте свій вибір. На прикладі однієї особи, засобами порівняльної таблиці, продемонструйте результати обстеження особи емпіричними та проєктивними методами.

ТЕМА 5. ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПСИХІЧНО ХВОРИХ

Практичне заняття 1 – 2 год.

План

1. Симуляція групового заняття з розвитку соціальних навичок

Завдання: Розробіть та проведіть сценарій групового заняття для осіб із психічними розладами, спрямованого на розвиток соціальних навичок (наприклад, комунікація, вирішення конфліктів, співпраця). Завдання має включати:

- Опис цільової аудиторії (наприклад, люди з депресією або тривожними розладами).

- Програму заняття (вправи, рольові ігри, дискусії).

- Матеріали та ресурси, необхідні для заняття.

- Оцінку ефективності заняття (наприклад, анкета зворотного зв'язку від учасників).

Мета: Практично відпрацювати методи групової роботи для покращення соціальної адаптації.

Завдання для самостійної роботи до Тем 5:

1. Аналіз моделей психосоціальної реабілітації

Завдання: Порівняйте дві моделі психосоціальної реабілітації (наприклад, модель відновлення (Recovery Model) та клубну модель (Clubhouse Model)). У вашій відповіді:

- Опишіть основні принципи кожної моделі.
- Визначте їхні сильні та слабкі сторони.
- Обґрунтуйте, в яких випадках (для яких груп клієнтів чи контекстів) кожна модель буде більш ефективною.
- Запропонуйте, як ці моделі можна адаптувати до умов нашої країни (з урахуванням культурних, економічних чи організаційних особливостей).

Мета: Розвинути розуміння теоретичних основ психосоціальної реабілітації та їх практичного застосування.

2. Етичні аспекти інтеграції осіб із психічними розладами

Завдання: Проаналізуйте етичні виклики, пов'язані з психосоціальною реабілітацією та інтеграцією осіб із психічними розладами. У вашій відповіді:

- Визначте ключові етичні принципи (наприклад, автономія, справедливість, неупередженість).
- Наведіть приклади потенційних етичних дилем (наприклад, баланс між автономією клієнта та необхідністю захисту громади).
- Запропонуйте стратегії вирішення цих дилем у процесі реабілітації та інтеграції.

Мета: Поглибити розуміння етичних питань і їх впливу на організацію реабілітаційних програм.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття. Уміння: оволодіння практичними методами організації психосоціальної реабілітації та інтеграції осіб із психічними хворобами. Навички: розробляти заходи психосоціальної реабілітації з врахуванням індивідуальних особливостей та етичних засад.

Індивідуальні завдання до Тем 5:

1. Аналіз кейсу з інтеграції в громаду

Завдання: Проаналізуйте кейс людини з психічним розладом (наприклад, біполярний розлад), яка прагне повернутися до активного життя в громаді після тривалого лікування. Завдання включає:

- Опис бар'єрів, з якими стикається людина (стигматизація, брак робочих місць, обмежений доступ до ресурсів).
- Пропозиції щодо подолання цих бар'єрів (наприклад, співпраця з місцевими НГО, програми підтриманого працевлаштування).
- Рекомендації для сім'ї та громади щодо підтримки інтеграції.

Мета: Розвинути навички аналізу соціальних проблем та пошуку рішень для інтеграції осіб із психічними розладами.

2. Розробка індивідуального плану психосоціальної реабілітації

Завдання: Створіть індивідуальний план психосоціальної реабілітації

для умовного клієнта (наприклад, людини з діагнозом шизофренія, яка проживає в громаді). План має включати:

- Оцінку потреб клієнта (соціальні, психологічні, професійні).
- Конкретні цілі реабілітації (наприклад, розвиток навичок самообслуговування, відновлення соціальних зв'язків).
- Методи та інструменти (арт-терапія, тренінги соціальних навичок, супровід у працевлаштуванні).
- Очікувані результати та терміни їх досягнення.

Мета: Навчитися аналізувати потреби клієнта та створювати структурований план для його інтеграції в суспільство.

ТЕМА 6. ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПСИХІЧНО ХВОРИХ ДІТЕЙ

Практичне заняття №2 – 2 год.

План

1. Розробка програми арт-терапії для дітей

Завдання: Створіть програму групового заняття з арт-терапії для дітей із психічними розладами (наприклад, діти з тривожними розладами або розладами аутистичного спектра, віком 8–12 років). Програма має включати:

- Мету заняття (наприклад, зниження тривожності, розвиток емоційної саморегуляції).
- Покроковий план заняття (вправи з малювання, ліплення чи інших видів творчості).
- Матеріали, необхідні для заняття (фарби, глина, папір тощо).
- Способи оцінки ефективності (наприклад, спостереження за поведінкою дітей, їхні відгуки або малюнки).

Мета: Навчитися використовувати творчі методи для підтримки емоційного благополуччя та соціалізації дітей.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття. Уміння: оволодіння практичними методами організації психосоціальної реабілітації та інтеграції дітей із психічними хворобами. Навички: розробляти заходи психосоціальної реабілітації з врахуванням індивідуальних, вікових особливостей та етичних засад.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Аналіз моделей психосоціальної реабілітації для дітей

Завдання: Порівняйте дві моделі психосоціальної реабілітації, які застосовуються для дітей із психічними розладами (наприклад, модель сімейно-орієнтованої реабілітації та модель шкільної інтеграції). У вашій відповіді:

- Опишіть ключові принципи кожної моделі, враховуючи вікові особливості дітей.
- Визначте їхні переваги та обмеження (наприклад, як модель впливає на соціалізацію чи навчання).

- Обґрунтуйте, для яких груп дітей (наприклад, діти з аутизмом, ADHD чи тривожними розладами) кожна модель буде більш ефективною.

- Запропонуйте, як адаптувати ці моделі до умов вашої країни, враховуючи доступність освітніх ресурсів та підтримку сімей.

Мета: Поглибити розуміння теоретичних підходів до психосоціальної реабілітації дітей та їхньої адаптації до вікових і соціальних потреб.

2. Етичні аспекти психосоціальної реабілітації та інтеграції дітей

Завдання: Проаналізуйте етичні виклики, пов'язані з психосоціальною реабілітацією та інтеграцією дітей із психічними розладами. У вашій відповіді:

- Визначте ключові етичні принципи, які стосуються роботи з дітьми (наприклад, захист прав дитини, конфіденційність, врахування найкращих інтересів дитини).

- Наведіть приклади етичних дилем (наприклад, баланс між інклюзивною освітою та захистом дитини від булінгу, згода батьків проти бажань дитини).

- Запропонуйте стратегії вирішення цих дилем, враховуючи співпрацю з батьками, школами та фахівцями.

Мета: Розвинути розуміння етичних питань у роботі з дітьми та їхнього впливу на процес реабілітації та інтеграції.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Кейс-аналіз для підтримки інклюзивної освіти

Завдання: Проаналізуйте кейс дитини з психічним розладом (наприклад, дитина з аутизмом, яка відвідує звичайну школу). Завдання включає:

- Опис потенційних бар'єрів для інтеграції (наприклад, труднощі в комунікації, стигматизація з боку однолітків).

- Пропозиції щодо їх подолання (наприклад, навчання вчителів, залучення асистента, просвітницькі заходи для учнів).

- План співпраці з батьками та шкільною адміністрацією для створення підтримуючого середовища.

Мета: Розвинути навички аналізу проблем інклюзії та планування заходів для успішної інтеграції дитини в освітнє середовище.

2. Сценарій тренінгу соціальних навичок для шкільної інтеграції

Завдання: Розробіть сценарій тренінгу для дітей із психічними розладами (наприклад, СДУГ або депресією), спрямованого на розвиток навичок взаємодії з однолітками в шкільному середовищі. Завдання має включати:

- Опис цільової групи (вік, діагноз, особливості).

- Вправи для тренінгу (наприклад, рольові ігри для відпрацювання комунікації чи вирішення конфліктів).

- Рекомендації для вчителів або батьків щодо підтримки дітей після тренінгу.

- Критерії оцінки прогресу (наприклад, покращення взаємодії з однокласниками).

Мета: Практично відпрацювати методи розвитку соціальних навичок для інтеграції дітей у шкільне середовище.

ТЕМА 7. ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ СОМАТИЧНО ХВОРИХ

Практичне заняття №3 – 2 год.

План

План інтеграції соматично хворої людини в робоче середовище

Завдання: Розробіть план інтеграції людини з хронічним соматичним захворюванням (наприклад, цукровий діабет або захворювання серця) у професійне середовище. Завдання включає:

- Оцінку потреб і обмежень людини (наприклад, необхідність гнучкого графіку, фізичні обмеження).
- Пропозиції щодо адаптації робочого місця (наприклад, ергономічні зміни, доступ до медичної допомоги).
- Рекомендації для роботодавця та колег щодо підтримки інтеграції (наприклад, просвітницькі заходи про захворювання).
- Критерії оцінки успішності інтеграції (наприклад, стабільність працевлаштування, самопочуття працівника).

Мета: Практично відпрацювати навички створення умов для трудової інтеграції соматично хворих.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття. Уміння: оволодіння практичними методами організації психосоціальної реабілітації та інтеграції осіб із соматичними хворобами. Навички: розробляти заходи психосоціальної реабілітації з врахуванням індивідуальних особливостей та етичних засад.

Завдання для самостійної роботи до Тем 7:

1. Порівняльний аналіз підходів до психосоціальної реабілітації соматично хворих

Завдання: Порівняйте два підходи до психосоціальної реабілітації осіб із соматичними захворюваннями (наприклад, біопсихосоціальна модель та модель соціальної підтримки). У вашій відповіді:

- Опишіть основні принципи кожного підходу, враховуючи вплив соматичних захворювань (наприклад, хронічні хвороби, онкологія).
- Визначте їхні сильні та слабкі сторони (наприклад, доступність ресурсів, залучення сім'ї).
- Обґрунтуйте, для яких груп пацієнтів (наприклад, люди з діабетом, серцево-судинними захворюваннями) кожен підхід буде більш ефективним.
- Запропонуйте рекомендації щодо адаптації цих підходів до умов вашої країни, враховуючи медичну та соціальну інфраструктуру.

Мета: Поглибити розуміння теоретичних основ психосоціальної реабілітації соматично хворих та їхнього застосування в різних контекстах.

2. Етичні виклики в психосоціальній реабілітації соматично хворих

Завдання: Проаналізуйте етичні аспекти, пов'язані з психосоціальною реабілітацією та інтеграцією осіб із соматичними захворюваннями. У вашій відповіді:

- Визначте ключові етичні принципи (наприклад, автономія, конфіденційність, справедливість у доступі до реабілітаційних послуг).

- Наведіть приклади етичних дилем (наприклад, баланс між мотивацією до реабілітації та повагою до відмови пацієнта від участі).

- Запропонуйте стратегії вирішення цих дилем, враховуючи потреби пацієнтів, їхніх сімей та медичних працівників.

Мета: Розвинути розуміння етичних питань і їхнього впливу на організацію реабілітаційних програм для соматично хворих.

Завдання для індивідуальної роботи до Теми 7:

1. Розробка програми групової підтримки для соматично хворих

Завдання: Створіть програму групового заняття для осіб із хронічними соматичними захворюваннями (наприклад, люди з онкологічними захворюваннями або хронічною нирковою недостатністю). Програма має включати:

- Мету заняття (наприклад, зниження психоемоційного стресу, підвищення мотивації до дотримання лікування).

- Покроковий план заняття (наприклад, техніки релаксації, обмін досвідом, психоедукація).

- Необхідні ресурси (матеріали, залучення психолога чи соціального працівника).

- Методи оцінки ефективності (наприклад, анкети самопочуття учасників до та після заняття).

Мета: Навчитися створювати групові програми для психосоціальної підтримки та покращення якості життя соматично хворих.

2. Кейс-аналіз для підтримки соціальної інтеграції

Завдання: Проаналізуйте кейс людини з соматичним захворюванням (наприклад, пацієнт після інсульту, який прагне повернутися до активного життя в громаді). Завдання включає:

- Опис бар'єрів для інтеграції (наприклад, фізичні обмеження, стигматизація, психологічні труднощі).

- Пропозиції щодо їх подолання (наприклад, залучення фізіотерапії, психологічної підтримки, громадських організацій).

- План співпраці з сім'єю та місцевою громадою для створення підтримуючого середовища.

Мета: Розвинути навички аналізу проблем інтеграції та планування комплексних заходів для соціальної адаптації соматично хворих.

ТЕМА 8. ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДЕВІАНТНИХ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Практичне заняття №4 – 2 год.

План

Сценарій програми ресоціалізації через волонтерську діяльність

Завдання: Розробіть програму залучення девіантних підлітків до волонтерської діяльності як інструменту психосоціальної реабілітації. Завдання включає:

- Опис цільової групи (наприклад, підлітки, які вчинили дрібні правопорушення).

- План волонтерської діяльності (наприклад, участь у громадських проєктах, допомога в притулках для тварин).

- Рекомендації для наставників щодо супроводу підлітків у процесі діяльності.

- Критерії оцінки прогресу (наприклад, підвищення рівня відповідальності чи соціальної взаємодії).

Мета: Навчитися використовувати громадську діяльність як спосіб ресоціалізації та інтеграції девіантних підлітків.

Завдання для самостійної роботи до Тем 8:

1. Аналіз теоретичних підходів до психосоціальної реабілітації девіантних дітей та підлітків

Завдання: Порівняйте два теоретичних підходи до психосоціальної реабілітації дітей та підлітків із девіантною поведінкою (наприклад, когнітивно-поведінковий підхід та екологічна модель). У вашій відповіді:

- Опишіть основні принципи кожного підходу, враховуючи специфіку девіантної поведінки (наприклад, агресивність, правопорушення, залежності).

- Визначте сильні та слабкі сторони кожного підходу (наприклад, ефективність у короткостроковій перспективі чи потреба в залученні громади).

- Обґрунтуйте, для яких типів девіантної поведінки (наприклад, імпульсивна поведінка чи асоціальні тенденції) кожен підхід є більш відповідним.

- Запропонуйте, як адаптувати ці підходи до умов вашої країни, враховуючи соціально-економічні та культурні фактори.

Мета: Поглибити розуміння теоретичних основ реабілітації девіантних дітей та підлітків і їхнього застосування в різних контекстах.

2. Етичні аспекти роботи з девіантними дітьми та підлітками

Завдання: Проаналізуйте етичні виклики, пов'язані з психосоціальною реабілітацією та інтеграцією дітей та підлітків із девіантною поведінкою. У вашій відповіді:

- Визначте ключові етичні принципи (наприклад, повага до автономії, уникнення стигматизації, конфіденційність).

- Наведіть приклади етичних дилем (наприклад, баланс між захистом прав підлітка та необхідністю інформувати батьків чи органи влади).

- Запропонуйте стратегії вирішення цих дилем, враховуючи інтереси дитини, сім'ї та суспільства.

Мета: Розвинути розуміння етичних питань у роботі з девіантними дітьми та підлітками та їхнього впливу на процес реабілітації.

Завдання для індивідуальної роботи до Тем 8:

1. Розробка програми тренінгу з управління гнівом для підлітків

Завдання: Створіть програму групового тренінгу для підлітків із девіантною поведінкою (наприклад, агресивна поведінка або правопорушення, віком 13–16 років), спрямованого на розвиток навичок управління гнівом. Програма має включати:

- Мету тренінгу (наприклад, зменшення імпульсивних реакцій,

покращення самоконтролю).

- Покроковий план заняття (наприклад, вправи на релаксацію, рольові ігри, техніки саморефлексії).

- Необхідні ресурси (матеріали, залучення психолога чи соціального педагога).

- Методи оцінки ефективності (наприклад, анкета для оцінки рівня агресії до та після тренінгу).

Мета: Практично відпрацювати методи роботи з підлітками для зниження агресивної поведінки та сприяння соціальній адаптації.

2. Кейс-аналіз для інтеграції девіантної дитини в шкільне середовище

Завдання: Проаналізуйте кейс дитини або підлітка з девіантною поведінкою (наприклад, підліток із систематичними порушеннями дисципліни в школі). Завдання включає:

- Опис бар'єрів для інтеграції (наприклад, конфлікти з однолітками, негативне ставлення вчителів).

- Пропозиції щодо подолання бар'єрів (наприклад, медіація конфліктів, індивідуальний супровід соціальним педагогом).

- План співпраці з батьками, шкільною адміністрацією та громадськими організаціями для створення підтримуючого середовища.

Мета: Розвинути навички аналізу проблем інтеграції та планування комплексних заходів для соціальної адаптації девіантних дітей у школі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Теми 1:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [1,4,6]

Інші джерела [1,6,7]

Інтернет-ресурси [2]

Рекомендована література до Теми 2:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [1,4,6]

Інші джерела [1,6,7]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 3:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [1,4,6]

Інші джерела [1,6,7]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 4:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [1,4,6]

Інші джерела [1,6,7]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 5:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [3,4]

Інші джерела [2,5,6,8]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 6:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [3,4]

Інші джерела [2,5,6,8]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 7:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [2,3,5]

Інші джерела [1,8]

Інтернет-ресурси [1,2]

Рекомендована література до Теми 8:

Основні нормативні акти [1-17]

Підручники [1-3]

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали [1,4,6]

Інші джерела [3]

Інтернет-ресурси [1,2]

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття психосоціальної реабілітації.
2. Реабілітаційна психологія та психологічна реабілітація. Походження слова «реабілітація». Суть поняття «реабілітація».
3. Мета реабілітації. Мета психологічної реабілітації.
4. Модель триступеневої профілактики Каплана.
5. Основні поняття, що вживаються в області психологічної реабілітації.
6. Правові основи реабілітації. Правові основи у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів.
7. Система медичної, соціальної та педагогічної реабілітації.
8. Система професійної реабілітації.
9. Система шкільної реабілітації.
10. Види психологічної реабілітації.
11. Самореабілітація.
12. Психологічні втручання.
13. Поняття психосоціальної інтеграції.
14. Психологічне консультування, його основні завдання.
15. Українська медична реформа ХХІ століття й реабілітаційна психологія.
16. Біопсихосоціальна модель реабілітації проти медичної моделі обмеження інвалідності.
17. Особливості мультидисциплінарної реабілітаційної команди. Вимоги до психолога, який працює в реабілітаційній мультифункціональній бригаді.
18. Професійна етика в діяльності реабілітаційного психолога.
19. Особистісні якості реабілітаційного психолога. Особистісні якості, що знижують комунікативну компетенцію реабілітаційного психолога.
20. Особливості побудови реабілітаційної програми.
21. Фази реабілітаційного процесу.
22. Основні принципи виконання програми реабілітації та етапи визначення реабілітаційної програми.
23. Принципи реабілітації.
24. Особливості складання реабілітаційної програми.
25. Завдання реабілітаційного психолога з пацієнтами.
26. Практичні завдання діяльності психолога в реабілітаційному центрі або відділенні.
27. Особливості організації роботи психолога в реабілітаційних центрах (відділеннях) психіатричної служби.
28. Основні підходи до організації медико-психологічної допомоги.
29. Функції реабілітаційного психолога.
30. Невротичні реакції, неврози, невротичний розвиток.
31. Симптоми невротичного зриву.
32. Неврастенія.
33. Невроз нав'язливих станів.

34. Істерія.
35. Іпохондричний невроз.
36. Депресивний невроз.
37. Невроз тривоги.
38. Неврози у дітей та підлітків.
39. Гіперактивні діти (гіперкінетичний розлад і дефіцит уваги (СДУГ)).
40. Психастеніки.
41. Істероїдні діти.
42. Реабілітація дітей з неврозом.
43. Тактика поведінки психолога з різними дітьми.
44. Методи психологічної реабілітації дітей з неврозом.
45. Поняття про депресію, види депресії.
46. Ознаки депресії дітей і підлітків.
47. Депресії у дорослих.
48. Види простих і складних депресій.
49. Ознаки глибокої депресії.
50. Реабілітація дітей з депресивними порушеннями й депресіями.
51. Поняття про хронічні соматичні хвороби.
52. Зв'язок соматичного й психічного.
53. Психологічні та соціально-психологічні наслідки хронічного захворювання.
54. Особливості людей, які страждають хронічними соматичними хвороби. Найбільш складні хворі.
55. Передсуїцидальний синдром.
56. Типи реакції на хворобу.
57. Прояви психосоматичних порушень.
58. Психологічна реабілітація соматичних хворих.
59. Методи психокорекційної роботи.
60. Психолого-педагогічна реабілітація соматично хворих дітей.
61. Види й форми девіантної поведінки.
62. Критерії девіантної поведінки.
63. Властивості, які свідчать про значні емоційні порушення.
64. Типи девіантних дітей і підлітків.
65. Реабілітація в системі освіти: цілі й завдання.
66. Завдання по реабілітації психолога та педагогів загальноосвітньої школи.
67. Завдання для вирішення реабілітаційних програм засобами шкільної освіти.
68. Головні компоненти моделі реабілітаційної діяльності в навчальних закладах.
69. Психологічна реабілітація девіантних дітей і підлітків.
70. Рольова реабілітація.
71. Схема комплексної реабілітації алкоголізму й наркоманії.
72. Методи психологічної роботи з сім'єю залежного підлітка.
73. Створення робочого альянсу.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підручники:

1. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. Київ: Академвидав, 2010. 288 с.
2. Основи практичної психології \ В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін.: Підручник. К.: Либідь, 2016. 536 с.
3. Психологічна служба: Підруч. / [В.Г. Панок (наук. ред.), А.Г. Обухівська, В.Д. Острова та ін.]. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бондарчук О. І., Туриніна О. Л. Загальна психологія. К.: Логос, 2004. 140 с.
2. Дуб В. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ]. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.
3. Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. 227 с.
4. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. Методичні рекомендації. Донецьк, 2012. 83 с.
5. Реабілітаційна психологія: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2018. 132 с.
6. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів; Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
7. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія: навч. посібник. Харків: Константа, 2018. 191 с.

Інші джерела:

1. Burgess R. L., MacDonald. (Eds.) Evolutionary Perspectives on Human Development, 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. 2004.
2. Frankova I, Krasnova P. Психосоціальна реабілітація важких психічних розладів і боротьба зі стигматизацією (огляд матеріалів 24-го Європейського психіатричного конгресу). PMGP. 2016. 1(1). URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/6>
3. Березовська Л. І., Ямчук Т. Ю. Особливості ресоціалізації підлітків з девіантною поведінкою. Питання психології. Вісник Національного університету оборони України, 2020. 4 (57). с. 5-11.

4. Волошин П.В. Принципи медико-психологічної реабілітації осіб, які постраждали під час виконання службових обов'язків в Україні / П.В. Волошин, Н.О. Марута, Л.Ф. Шестопалова, І.В. Лінський //Український вісник психоневрології. 2015. Т. 23, вип. 2 (83). С. 105.

5. Матейко Н.М. Поширеність депресії невротичного генезу серед студентської молоді // VI Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання – Вип.37(3), Том 1 (21) .Київ: Гнозис, 2017. С. 194-202.

6. Скрипніков А, Герасименко Л, Ісаков Р, Золочевський І. Психосоціальна реабілітація осіб із посттравматичним стресовим розладом . РМГР. 2024. 9(1). URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/486>

7. Титаренко Т. М. Напрями психологічної реабілітації особистості, що переживає події війни. Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій: зб. статей. / Інститут соціальної та політичної психології НАПН України; Представництво Польської академії наук у м. Києві; Соціально-психологічний методичний реабілітаційний центр. К.: Міленіум, 2015. С. 3-14.

8. Чапляк А. П. Психосоціальна реабілітація в психічно хворих осіб з інвалідністю/ А. П. Чапляк, О. П. Романів, Б. Я. Надь //Україна. Здоров'я нації. 2018. №3/1 (51). С. 61-62.

Інтернет-ресурси:

1. Акімова М. К. Психодіагностика URL: <https://stud.com.ua/37582/psihologiya/psihodiagnostika>

2. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>